

Michał Roszak

rozmowa

Trybunał wsparł systemy ochrony zdrowia

kancelaria
Grynhoff
Woźny
i Wspólnicy

W: Czy leki generyczne, czyli tańsze odpowiedniki leków innowacyjnych, w świetle ostatniego wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej są szansą na redukcję kosztów opieki zdrowotnej?

MICHAŁ ROSZAK: Państwa europejskie, w tym Polska, borykają się ze wzrostem kosztów opieki zdrowotnej. Szczególnie dokuczliwe są rosnące ceny nowych leków. Wynikają one z wysokich kosztów, jakie firmy farmaceutyczne ponoszą na badania. Remedium jest przepisywanie przez lekarzy leków generycznych, tj. odpowiedników leków innowacyjnych.

Kiedy generyki mogą konkurować ze swoimi pierwowzorami?

Mogą zostać wprowadzone na rynek, gdy wygasną patenty chroniące oryginały. Zwykle wygasają one po 20 lub 25 latach. Dopiero wtedy można wprowadzić na rynek kopię leku oryginalnego. Wykorzystuje ona tę samą substancję czynną, czyli czynnik leczący, na której zbadanie pierwszy producent wydał kiedyś ogromne pieniądze. Dzięki temu producent generyczny nie ponosi kosztów badań. W efekcie preparat jest tańszy.

Czy wytwórcami generyków są zazwyczaj firmy konkurencyjne wobec producentów leków innowacyjnych?

Bywa różnie. Sektor farmaceutyczny dzieli się na firmy innowacyjne, prowadzące badania nad nowymi lekami, które następnie są chronione patentami, oraz producentów generyków, którzy korzystają z tego, co wymyśliły firmy innowacyjne, i po wygaśnięciu patentu chroniącego lek wypuszczają jego odpowiednik.

Jak na fakie praktyki regulują firmy innowacyjne?

Oczywiście im się to nie podoba, gdyż tracą rynek. Często w odpowiedzi na konkurencję cenową muszą obniżyć ceny swoich leków.

A co sądzą o tym pacjenci i systemy ochrony zdrowia?

Najczęściej wejście generyków na rynek jest korzystne dla pacjenta i płatnika, którym zwykle są narodowe systemy ochrony zdrowia. U nas jest to Narodowy Fundusz Zdrowia, w Wielkiej Brytanii – National Health Service. W wielu rodzajach chorób nie jest konieczne stosowanie oryginału, jeśli istnieje jego generyczny odpowiednik. I tu zaczyna się problem, który ostatnio (22 kwietnia) rozstrzygnął Trybunał

Sprawiedliwości w Luksemburgu.

Czym właściwie zajął się Trybunał?

Odpowiedział na pytanie, czy można nakłaniać lekarzy do przepisywania leków generycznych. Takie działanie opłaca się systemowi ochrony zdrowia, natomiast niekoniecznie firmom innowacyjnym, gdyż w praktyce powoduje uprzywilejowanie producentów generyków.

Co było tłem sprawy?

Brytyjski NHS publikuje wytyczne dla lekarzy, którzy wystawiają recepty na leki refundowane. Twierdzi, że skoro finansuje leczenie, to ma prawo decydować o stosowaniu konkretnego leku. Tworzy listy preferencyjne leków, mówiąc lekarzom, jakich preparatów powinni używać. Następnie przychodnie otrzymują punkty za realizację celów wyznaczonych przez NHS, od których zależy ich przychód i pensje lekarzy. To nie podobało się firmom innowacyjnym, które powołały się na istniejący w europejskim prawie farmaceutycznym zakaz promocji finansowej przepisywania leków.

Jak brzmiał ten zakaz?

Mówi on, że lekarzom nie można dostarczać, oferować lub obiecywać upominków, premii, korzyści pieniężnych lub świadczeń w naturze za przepisywanie leków. Brytyjskie Stowarzyszenie Producentów Farmaceutycznych stwierdziło, że NHS finansowo zachęca lekarzy, aby przepisywali tańsze leki.

Jaki był wyrok Trybunału?

TS UE stwierdził, że nie można stawiać na równi producentów farmaceutycznych i narodowych systemów ochrony zdrowia. Uzasadnił, że firmy farmaceutyczne odnoszą korzyści z przepisywania konkretnych leków. Inaczej jest z płatnikami. Działają oni w interesie pacjentów. Systemy ochrony zdrowia mają więc prawo bronić interesów podatnika, promując lekarzy przepisujących tańsze odpowiedniki leków.

Trybunał dodał, że zachęty stosowane przez systemy ochrony zdrowia są zgodne z prawem europejskim, a państwa członkowskie mogą zachęcać lekarzy do przepisywania generyków.

Czy wyrok ma znaczenie dla NFZ, resortu zdrowia i polskich pacjentów?

Oczywiście. Ministerstwo Zdrowia powinno rozważyć, czy nie wprowadzić podobnego systemu premiowania lekarzy przepisujących generyki.

—rozmawiał Jerzy Kowalski